

Palabrief 1

WIE LAAT DE ZEPPELINS VLIEGEN?

Dit is de eerste van een reeks maandelijkse columns die inzoomen op de problemen van onze globaliserende wereld en op de mogelijke antwoorden. Het zijn eigenlijk mini-essays met telkens een opvallend alternatief of spitse stelling. Bedoeling is discussie en denkwerk te stimuleren rond zorgvuldig gekozen mondiale thema evenals rond de rol die wij in Vlaanderen kunnen spelen op weg naar een meer duurzame, sociale en democratische wereld.

Eerst een goed draaiende economie, pas dan kunnen we welvaart verdelen en sociaal zijn, en als we nog rijker zijn kunnen we ook aan het milieu denken. Zo wordt dikwijls gedacht... maar is dat wel zo?

Heel nuchter bekeken is wereldprobleem nummer één het ecologische probleem. Want zonder een leefbare aarde is geen samenleving en geen economie mogelijk. En daarbij is dé mondiale uitdaging bij uitstek het broeikaseffect. Al twijfelen sommigen nog, een doorgedreven opwarming van de aarde is te risicovol en kunnen we ons niet veroorloven. Opwarming is dan wel een globaal probleem, je kan er in eigen land en omgeving aan werken. Dat is niet enkel voordelig voor het milieu, dat is ook goed voor de samenleving én zelfs voor de economie. Maar dat is net wat wij niet doen, wij laten ongelooflijk veel kansen liggen.

Mogen we even dromen? We zijn er wel toe verplicht want wat elders kan, blijft hier dikwijls een wens. Zo is energie besparen de eerste opdracht. Maar waarom bouwen wij dan huizen die veel meer energie verbruiken dan de Zweedse, waar de winters toch echt niet milder zijn dan bij ons?

Mag ik dromen van een Vlaanderen bezaaid met windmolens, zoals dat wel kan in Duitsland, of in Denemarken waar nu al 20 procent van de elektriciteit uit windenergie komt? Waarom kunnen er niet in elke gemeente windmolens staan, zoals het wel kan in Eeklo? Onrealistisch is dat echt niet, het is rendabel, het levert heel wat elektriciteit op en het creëert werk. Jammer genoeg minder bij ons dan elders: het Duitse bedrijf dat de molens van Eeklo bouwde, telt al meer dan 5.000 werknemers, twintig jaar geleden bestond het nog niet. En zeggen dat de windtechnologie ooit Vlaams was. Dit had een Vlaams bedrijf kunnen, nee moeten zijn.

Natuurlijk halen we het niet met energiebesparing en windmolens, wat nog meer? Ons land staat vol huizen. Hoe lang nog eer we al die daken vol leggen met zonnepanelen?

De technologie van zonnecellen is rijper en rijper. De verkoop ervan stijgt nu al elk jaar met enkele tientallen procenten, iets waar fabrikanten van de meeste andere producten enkel van kunnen dromen.

Toch kan het veel beter. Wanneer de industrie zou investeren in massaproductie van zonnepanelen kunnen die vier keer goedkoper worden, nietwaar BP, Shell, Sharp, Kyocera? Dat zou de prijs van die elektriciteit concurrerend maken met stroom op basis van fossiele brandstoffen, zo luidt de conclusie van een rapport dat KPMG enkele jaren geleden maakte op vraag van Greenpeace. Want, net wegens te duur, plaatst bij ons bijna niemand zonnepanelen op het dak, is er met andere woorden geen grote markt en dus investeren Shell en andere niet in de nodige grootschalige industriële productie. En naar die kip en ei toestand staan onze overheden heel afwezig te kijken, terwijl we weten dat zonnepanelen zelfs in onze dikwijls bewolkte streken tot driekwart van de huiselijke energie kunnen leveren.

Het komt er dus op aan die grote markt te creëren. Duitsland probeert dat door groene stroom uit zonnecellen fors te subsidiëren. Het resultaat is dat veel meer Duitsers dan Vlamingen

zonnedaken leggen. Maar tot een industriële doorbraak leidt het voorlopig niet, en dus ook niet tot veel lager geprijsde zonnepanelen.

Mag ik een voorstel doen? Indien Vlaanderen, of liever nog Europa, verplicht om bij elke nieuw- of vernieuwbouw zonnepanelen te plaatsen, dan is er meteen een reusachtige markt. Dan investeren Shell, BP en andere onmiddellijk in grootschalige productie en krijgen we de beste zonnepanelen voor de laagste prijs. Verplichten klinkt natuurlijk niet zo goed, maar voor wie een huis bouwt is er wel meer verplicht, en investeren in dubbele of zelfs driedubbele ramen vinden we normaal. Het enige wat onze overheden dus moeten doen is deze sturende rol durven spelen, dan realiseren we een fundamentele omschakeling naar duurzame zonne-energie, weg van fossiele brandstoffen en kernenergie.

Alleen al daarom moeten we het doen, maar er zijn nog voordelen aan een keuze voor hernieuwbare energie. Onze handelsbalans vaart er wel bij want nu verspillen we goed geld aan het kopen van olie, gas en uranium. We beperken onze afhankelijkheid van regio's die rijk zijn aan die grondstoffen. We kiezen voor de economie van morgen, met een energiebestel waarin zonne-energie vroeg of laat een centrale plaats inneemt. We creëren werk, redelijk veel werk zelfs. En we kunnen zelfs monopolievorming in de elektriciteitssector tegengaan.

Waarop wachten we eigenlijk? Zijn we in Vlaanderen slim genoeg om de vele kansen die windenergie en zonne-energie bieden nu snel te grijpen?

Het verkeer dan, een zware energievreter. Er zijn tal van oplossingen mogelijk. Opvallend echter hoe moeilijk het fietsers wordt gemaakt, terwijl er geen zuiniger vervoermiddel bestaat dan de fiets, daarenboven zeker niet traag. Al even vreemd is dat vervoer per spoor en te water veel minder aandacht krijgen dan ze verdienen.

Eén alternatief wil ik heel speciaal toelichten, zelfs al zullen velen het naïef, lachwekkend of revolutionair vinden. Net daarom misschien, want de ernst van onze wereldproblemen eist grensverleggende antwoorden. En dus durf ik voluit pleiten voor de ontwikkeling van de zeppelinindustrie als grootste tak van de luchtvaartbedrijvigheid. Want waarom het zuinige luchtschip in een nieuwe, veilige versie geen kans meer krijgt na een éénmalige ramp (met de Hindenburg in 1937 waarbij zesendertig mensen omkwamen) is onbegrijpelijk.

De moderne zeppelin maakt amper lawaai, is het veiligste vervoermiddel, onder meer dankzij het gebruik van niet-explosief helium, springt zuinig met energie om, vervuilt heel weinig, is flexibel want kan zowat overal landen en opstijgen, stil in de lucht blijven hangen is kinderspel en het moet al bijna met orkaankracht waaien om hem te beletten uit te vliegen. Die luchtschepen hebben amper infrastructuur nodig en al helemaal geen ruimte- en geldverslindende wegen, bruggen of tunnels. Ze halen een snelheid van 125 km per uur en meer, vliegen 10.000 km ver als het moet, zijn zelfs stabiel bij slecht weer, kunnen heel wat vracht vervoeren, passagiers vliegen in ongeziene luxe en ruimte, en files kennen ze niet.

Waarom zouden onze zeehavens geen zeppelinhavens hebben die de goederen verder ter bestemming brengen? Waarom zouden onze fabrieken niet just in time hun bevoorrading krijgen van zeppelins, ook uit het overzeese Groot-Brittannië? Waarom zouden grootwarenhuizen er geen beroep op doen? Waarom zouden we onze hele distributie- en transportsector niet drastisch transformeren op een duurzame basis en heel wat vrachtwagenchauffeurs omscholen tot zeppelinvaarders? Waarom zou het toeristische massaverkeer naar de zuiderse vakantieoordn niet volop overschakelen op dit vervoermiddel dat meer dan alle andere al een beetje reizen is?

Minder broeikas effect, minder verkeersongevallen, minder files : de ecologische, maatschappelijke en economische winsten zijn torenhoog. Bovendien is er een onschatbare economische bonus voor wie de zeppelinindustrie uit de grond stamt. Dit zal werk, inkomen en belastingontvangsten creëren, want een succesproduct vindt overal afnemers.

Maar wat als de privé sector er geen heil in ziet? Dat zou jammer zijn, maar net daarvoor hebben we openbare investeringsmaatschappijen, om mee te investeren in een duurzame toekomst voor ons allemaal. Een Vlaamse investeringsmaatschappij of holding zou de kar kunnen trekken. Wie zegt dat ook de NMBS geen goede partner zou zijn? of nog andere vervoersbedrijven? En

waarom zouden warenhuisketens, autoproducenten of andere bedrijven niet mee werk willen maken van dit duurzame ondernemen?

Durven wij in Vlaanderen de ambitie hebben om de zeppelins wereldwijd de lucht in te krijgen, zoals het 'kleine' Denemarken de windindustrie op de wereldkaart heeft gezet?

Dirk Barrez, journalist en auteur, 15 april 2003

Reageren en meedenken kan op ons forum, onder het discussiethema [Hoe behouden we de aarde?](#) Zorg voor korte, doordachte bijdragen, zo komen we samen verder.

Overname van de brief door niet-commerciële initiatieven of verenigingen mag, mét volgende bronvermelding: Dirk Barrez, PALA nieuwsbrief over onze globaliserende wereld, voor gratis abonneren en forum surf naar www.globalsociety.be. Wij vernemen dat graag met een mail naar info@globalsociety.be

Voor wie nog meer discussiestof wil, surf naar het [boek](#) op deze site en lees deel 1 'Hoe behouden we de aarde?'